

เรื่องเล่าจากอินโดนีเซีย
โครงการแลกเปลี่ยนภาคประชาชนอาเซียน (ไทย-อินโดนีเซีย)
ระหว่างวันที่ 11-17 กรกฎาคม 2552

อินโดนีเซีย ประเทศที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และในกลุ่มประเทศอาเซียน
ดินแดนแห่งความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม แหล่งอารยธรรมเก่าแก่แห่ง
หนึ่งในภูมิภาค

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีบทบาทและความสำคัญต่ออาเซียนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ
ขนาดของเศรษฐกิจและตลาดที่ใหญ่ที่สุด มีประชากรมากที่สุด เป็นที่ตั้งของสำนักงานเลขาธิการ
อาเซียน มีองค์กรภาคประชาสังคมมากกว่า 800 องค์กร ที่จะเป็รากฐานสำคัญในการสร้าง
ประชาคมอาเซียนในอนาคตที่เข้มแข็งและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย พิจารณาดำเนิน
“โครงการแลกเปลี่ยนภาคประชาชนอาเซียน” ที่อินโดนีเซียเป็นประเทศแรก

การเดินทางไปกรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 11 – 16 กรกฎาคม 2552 ที่ผ่านมา
ถือเป็นการเดินทางไปอินโดนีเซียครั้งแรกของฉันทน์ ซึ่งฉันทน์มีความคาดหวังจะได้เห็นสิ่งที่เป็นประโยชน์
ในด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างภาคประชาชน การสร้างเครือข่าย และการได้สัมผัส
ความเป็นอาเซียนตามคำพูดของดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียนคนปัจจุบันที่กล่าวไว้ว่า
อาเซียนมี “อัตลักษณ์เดียวในความหลากหลาย” (Identity based on diversity) การเดินทางครั้งนี้
จึงไม่ใช่การไปในฐานะเจ้าหน้าที่สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย เท่านั้น แต่เป็นในฐานะคนไทยและ
คนอาเซียน ที่ในอีก 6 ปีข้างหน้าจะต้องเป็นส่วนเล็ก ๆ ส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนแห่งนี้

คณะของเราประกอบไปด้วยตัวแทนจากองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 25 ชีวิต
ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสื่อภาคประชาชน กลุ่มหลากหลายทางเพศ กลุ่มชุมชนเมือง
กลุ่มแรงงาน กลุ่มผู้พิการ และเครือข่ายกะเหรี่ยง ฯลฯ ทำให้เรากลายเป็นคณะเดินทางที่มีความ
หลากหลาย แต่ทุกคนก็ให้ความเป็นกันเองและยินดีแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
ในแต่ละกลุ่มของตน

ว่าไปแล้ว หากจะเปรียบคณะของเรากับสังคมไทยที่เราต้องอาศัยอยู่ นับได้ว่าความหลากหลาย
ของพวกเราเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์อย่างยิ่ง การมาจากพื้นฐานที่ต่างกัน หากไม่เข้าใจกัน การอยู่
ร่วมกันคงเป็นเรื่องยาก การเดินทางไปอินโดนีเซียด้วยกันครั้งนี้จึงถือเป็นโอกาสอันดี ที่จะทำให้เรา
ได้รับฟังความคิดเห็น ชักถาม และเสริมสร้างความเข้าใจต่อกันกับเพื่อนพ้องกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

ให้มากขึ้น หากเราทำให้สังคมไทยเราเกิดความปรองดองภายในได้แล้ว การจะทำให้อาเซียน
รวมกันเป็นหนึ่งคงไม่ใช่เรื่องไกลเกินเอื้อม

นอกจากการแลกเปลี่ยนภายในคณะแล้ว ทุกคนยังให้ความสนใจที่จะพูดคุยกับตัวแทนขององค์กร
ภาคประชาสังคมของอินโดนีเซีย แม้จะมีอุปสรรคทางด้านภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ต่างฝ่ายต่างก็
พยายามที่จะสื่อสารกันให้ได้มากที่สุด ฉันรู้สึกประทับใจท่าทางสนอกสนใจของตัวแทนภาค
ประชาสังคมอินโดนีเซียที่มีต่อคำถามภาษาไทยที่คณะของเราถาม ทั้ง ๆ ที่ไม่สามารถเข้าใจ
ภาษาไทยได้ แต่พวกเขาก็ตั้งใจฟังเป็นอย่างดีก่อนที่จะได้รับฟังคำแปลเป็นภาษาอังกฤษเสียอีก

ในการเดินทางครั้งนี้ คณะของเรายังได้รับเกียรติให้เข้าพบท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการ
อาเซียน ที่สำนักงานเลขาธิการอาเซียนอีกด้วย ซึ่งท่านดร.สุรินทร์ฯ ได้กล่าวบรรยายให้คณะ
ได้ทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน และความสำคัญของภาค
ประชาสังคมที่จะมีบทบาทในการสนับสนุนทั้งด้านการเมืองความมั่นคง และเศรษฐกิจของ
ประชาคมในอนาคตนอกเหนือจากงานด้านสังคมและวัฒนธรรม ฉันรู้สึกเห็นด้วยกับความคิดที่ว่า
ในอนาคตคนไทยจะต้องมี 2 อัตลักษณ์ คือ ความเป็นคนไทยและความเป็นคนอาเซียน และเรา
จะต้องศึกษาปฏิบัติอาเซียนให้ดี เพื่อที่จะได้รู้ว่าเรามีสิทธิอะไรบ้าง และอาเซียนในฐานะองค์กร
จะให้อะไรกับเราชาวอาเซียนบ้าง แม้ว่า 42 ปีที่ผ่านมา การปลูกฝังความเป็นเจ้าของอาเซียน
ร่วมกันจะมีน้อยมาก แต่ฉันก็มั่นใจว่า ความเป็นอาเซียนจะเกิดขึ้นได้ ถ้าเราเข้าใจและมีทัศนคติที่ดี
ซึ่งกันและกันตั้งแต่วันนี้ เมื่อเราเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ประชาคมของเราจะมีอำนาจต่อรองใน
เวทีโลกมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน

นอกเหนือจากการเข้าพบหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว ตลอด 5 วันในจकार์ตา ฉันได้มีโอกาสสังเกตวิถี
ชีวิตของชาวอินโดนีเซียผ่านร้านรวงสองข้างทาง ฉันรู้สึกว่ นอกจากกรุงเทพฯ แล้ว อย่างน้อยก็ยังมี
มีการ์ตาอีกที่หนึ่งซึ่งฉันจะสามารถเดินออกมาหาอาหารรับประทานได้ตลอดทั้งวัน เพราะมีทั้ง
ร้านข้าวต้ม ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านขนมของว่าง หรือแม้กระทั่งร้านสะดวกซื้อที่คนขายให้ความเป็นมิตร
กับฉันมาก คงจะดีกว่านี้ถ้าฉันสามารถสื่อสารกับพวกเขาเป็นภาษาอินโดนีเซียได้ การต้องพบปะ
สื่อสารกับผู้คนในอินโดนีเซียทำให้ฉันตระหนักว่า ภาษาเพื่อนบ้านเป็นภาษาที่สำคัญสำหรับคน
ไทยที่จะเรียนรู้ หากเราสามารถสื่อสารได้หลายภาษา การติดต่อสื่อสารระหว่างกันก็จะสะดวกและ
มีประสิทธิภาพมากขึ้น เหมือนการที่ชาวต่างชาติที่พูดภาษาไทยได้เข้ามาทำธุรกิจในเมืองไทย

ฉันยังได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมอนุสาวรีย์เอกราชอินโดนีเซีย (Monumen Nasional) ซึ่งสวนสาธารณะ
ที่ล้อมรอบอนุสาวรีย์ ทำให้ฉันนึกถึงสนามหลวงบ้านเราเป็นอย่างมาก เพราะมีเด็ก ๆ มาเล่นว่กันเต็ม
ไปหมด มีหลาย ๆ ครอบครัวมานั่งพักผ่อนกัน รวมถึงกลุ่มวัยรุ่นที่จับกลุ่มพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน
คงไม่ผิดนักหากจะเปรียบว่ากรุงเทพฯ กับจकार์ตา เป็นเมืองฝาแฝดกัน ความคล้ายคลึงกันของ
เมืองหลวงทั้งสองแห่งนี้ ทำให้ฉันรู้สึกว่าไม่ได้อยู่ไกลจากบ้านเกิดของตัวเองเลย

การไปอินโดนีเซียครั้งนี้ยังทำให้ฉันได้เห็นถึงสิ่งที่คนไทยและคนอินโดนีเซียมีเหมือนกัน นั่นคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความมีน้ำใจ ชอบที่จะช่วยเหลือผู้อื่น สังเกตได้จาก จูโน ผู้ประสานงานชาวอินโดนีเซียที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับคณะตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสุดท้ายอย่างเต็มใจ ตลอดจนชาวบ้านที่ช่วยบอกทางแก่คณะของเราเวลาที่หลงทาง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ฉันมองว่ามันเป็นอุปนิสัยพื้นฐานที่คนอาเซียนทุกประเทศมีร่วมกัน และนี่ก็เป็นหนึ่งใน “อัตลักษณ์เดียวในความหลากหลาย” ที่ฉันมองเห็นในภูมิภาคของเรา และเป็นสิ่งที่นานาประเทศจะนึกถึงเมื่อนึกถึงอาเซียน

วันนี้ ฉันพูดได้เต็มปากว่า ฉันภูมิใจที่ได้เกิดเป็นคนอาเซียน และภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของภาคประชาสังคมอาเซียน และจะร่วมสร้างประชาคมแห่งความฝันให้เป็นความจริงให้ได้

บทความโดย พนิตนาฏ ไรจนเบญจวงศ์
